

Datum: 30. 9. 2005

Št.: 306-50/2005-30

Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence, Kotnikova 28/VII, Ljubljana, je na podlagi prvega odstavka 41. člena Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (Uradni list RS, št. 56/99 in 37/04; v nadaljevanju ZPOmK), 4. alineje 1. odstavka in 4. odstavka 6. člena Uredbe o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 58/03, 45/04 in 138/04), sprejete na podlagi 21. člena Zakona o državni upravi (Uradni list, št. 52/02, 110/02, 56/03, 61/04 in 123/04), ob smiselni uporabi določb Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 80/99, 70/00, 52/02 in 73/04) ter na podlagi priglasitve družbe Telemach, družba za komunikacijske storitve, d.o.o., Cesta Ljubljanske brigade 21, Ljubljana, ki ga zastopa direktor Vojko Rovere, v zadevi koncentracije družb Telemach, družba za komunikacijske storitve, d.o.o., in CATV – kabelsko prenosni sistemi Murska Sobota, d.d., Štefana Kovača 13, Murska Sobota, ki ga zastopa direktor Stanko Farkaš, sprejel naslednjo

OD LO Č BO:

Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence priglašeni koncentraciji družb Telemach, družba za komunikacijske storitve, d.o.o., Cesta Ljubljanske brigade 21, Ljubljana, in CATV – kabelsko prenosni sistemi Murska Sobota, d.d., Štefana Kovača 13, Murska Sobota, **ne nasprotuje**. Koncentracija **je skladna** s pravili konkurence.

Izrek odločbe se objavi v Uradnem listu RS.

O b r a z l o ž i t e v

I. PRIGLASITEV IN STRANKE POSTOPKA

1. Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence, Kotnikova 28/VII, Ljubljana (v nadaljevanju: Urad), je dne 10. 5. 2005 prejel priglasitev koncentracije s strani podjetja Telemach, družba za komunikacijske storitve d.o.o., Cesta Ljubljanske brigade 21, Ljubljana (v nadaljevanju: Telemach), ki ga zastopa direktor Vojko Rovere, v zvezi z nameravano pridobitvijo večinskega lastniškega deleža v družbi CATV - kabelsko prenosni sistemi Murska Sobota, d.d., Štefana Kovača 13, Murska Sobota (v nadaljevanju: CATV MS), ki ga zastopa direktor Stanko Farkaš.
2. V skladu z 2. odstavkom 12. člena ZPOmK morajo udeleženci koncentracijo priglasiti Uradu najpozneje en teden po sklenitvi pogodbe ali objavi javne ponudbe ali pridobitvi kontrolnega interesa, pri čemer rok za priglasitev začne teči s prvim od teh dogodkov. ZPOmK ne izključuje možnosti, da udeleženci priglasiijo koncentracijo pred nastopom katerega od navedenih dogodkov.

Priglasitev mora tudi v tem primeru vsebovati vse elemente, ki jih določa na podlagi 2. odstavka 37. člena ZPOmK sprejeta vladna Uredba o vsebini in zahtevanih elementih obrazca za priglasitev koncentracije podjetij (Uradni list RS, št. 4/00; v nadaljevanju: Uredba). Udeleženci koncentracije so v priglasitvi dolžni navesti predlagane ali pričakovane datume dogodkov, pomembnih za izvedbo koncentracije. V primeru, da se v obdobju med priglasitvijo koncentracije in njeno izvedbo razmere na upoštevem trgu bistveno spremenijo, je potrebno koncentracijo ponovno priglasiti Uradu.

3. Dne 5. 5. 2005 je družba Telemach na podlagi pogodb o odkupu delnic pridobila delnice družbe CATV MS, katerih glasovalne pravice so presegle 25 % osnovnega kapitala prevzete družbe. Telemach namerava odkupiti še dodatne delnice CATV MS z namenom pridobitve večinskega lastniškega deleža in s tem neposrednega nadzora nad CATV MS. Urad je glede na priglasiteljev namen vlogo sprejel in pregledal ter ugotovil, da le-ta ni popolna v smislu posredovanja elementov priglasitve, ki jih natančneje določa že omenjena Uredba. S kasnejšimi dopolnitvami je priglasitev 25. 7. 2005 postala popolna.
4. Telemach je družba z omejeno odgovornostjo, ki poleg drugih registriranih dejavnosti nudi telekomunikacijske storitve, in sicer storitve distribucije televizijskih in radijskih signalov preko kabelskega omrežja, storitve dostopa do interneta preko kabelskega omrežja in dajanje telekomunikacijskih vodov v najem. Družba Telemach posluje na naslednjih geografskih območjih, na katerih ima razvejano kabelsko komunikacijsko omrežje: Ljubljana, Gorenjska, Primorska, Dolenjska, Velenje in Pomurje. Družba Telemach izvaja neposredni nadzor nad družbama KRS Velenje, d.d., in Panda KKS, d.o.o., ki na področju Velenja oziroma Tržiča opravljata enake poslovne dejavnosti kot matična družba Telemach.
5. Družba Telemach je v 100 % lasti družbe Kobača, storitveno podjetje, d.o.o., ki je bila ustanovljena 5. 1. 2005, in od svoje ustanovitve še ni ustvarjala prihodkov na slovenskem trgu. Družba Kobača je v 100 % lasti nizozemske družbe UPC Slovenia Holding BV, ki opravlja izključno dejavnosti finančnega holdinga in na slovenskem trgu ni prisotna. Posredno preko lastništva družb, navedenih glede na vrstni red obvladovanja od spodaj navzgor, UPC Central Europe Holding BV, UPC Broadband Holding BV, UPC Holding BV, je družba UPC Slovenia Holding BV del skupine UGC, in sicer posredno pod nadzorom družb UGC Europe Financing BV, United Pan-Europe Communications NV in UGC Europe Inc. Skupino UGC obvladuje družba Liberty Global Inc., iz Denverja v zvezni državi Colorado, ZDA, ki opravlja dejavnost širokopasovnih telekomunikacij in produkcije medijskih vsebin. Nobena od navedenih družb, ki posredno ali neposredno nadzorujejo družbo Telemach, ne opravlja dejavnosti na slovenskem trgu.
6. CATV MS je bila ustanovljena za upravljanje in vzdrževanje kabelsko prenosnega sistema za distribucijo televizijskih in radijskih signalov na območju mesta Murska Sobota, razen naselja Rakičan, in okoliških krajevnih skupnosti, ki so samostojno gradile svoje lastne sisteme, signal pa dobivajo iz glavne postaje CATV. Na območju mesta Murska Sobota z bližnjimi primestnimi naselji ima trenutno po navedbah priglasitelja 3950 priključkov oziroma po navedbah Agencije za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije 4697 priključkov. Hkrati družba upravlja z omrežji krajevnih skupnosti, ki imajo skupaj 770 priključkov na območju naslednjih naselij: Bakovci, Krog, Satahovci, Černelavci, Polana, Veščica, Kupšinci, Nemčavci in Markišavci.
7. Priglasitelj je skladno z določbami Zakona o upravnih taksah (Uradni list RS, št. 8/00) za priglašeno koncentracijo plačal upravno takso po tarifni številki 65 v višini 12.000 točk.
8. Urad je 9. 6. 2005 sprejel sklep št. 306-50/05-2, s katerim je začel postopek ugotavljanja

skladnosti nameravane koncentracije s pravili konkurence. Urad v roku 30 dni od objave sklepa o uvedbi postopka v Uradnem listu RS ni prejel nobene vloge fizične ali pravne osebe, ki bi izkazala pravni interes za udeležbo v postopku presoje priglašene koncentracije.

9. Urad je v okviru postopka presoje skladnosti nameravane koncentracije s pravili konkurence upošteval navedbe priglasitelja in oprl svojo odločitev na merila, ki jih za presojo koncentracij določa ZPOmK, pri čemer je upošteval tudi regulativni okvir na področju elektronskih komunikacij v RS, ki je od 1. 5. 2004 usklajen z evropskim¹. Poleg tega je Urad temeljito analiziral stanje na trgu storitev dostopa do kabelsko komunikacijskega omrežja, prenosa radijskih in televizijskih signalov preko kabelskega omrežja ter dostopa do interneta in prenosa podatkov preko kabelskega omrežja na območju Republike Slovenije, in sicer tako, da je razposlal vprašalnike dejanskim in potencialnim konkurentom družb Telemach in CATV MS, kakor tudi sektorskemu regulatorju, Agenciji za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije, Stegne 7, Ljubljana (v nadaljevanju: APEK), z namenom, da bi natančneje ugotovil vplive obravnavane koncentracije na omenjenih trgih.
10. Prednosti povezovanja in združevanja kabelskih omrežij so v enotni sprejemni postaji oziroma enotni distribuciji signalov, lažjem upravljanju s signali, večjih investicijah v osnovna sredstva, konsolidaciji tehnične opreme, boljših pogajalskih izhodiščih pri nabavi opreme za sprejem in distribucijo programov in podatkov, ki bi jih vsak sistem sicer potreboval zase, poenoteni televizijski programski shemi (programsko obvladovanje avtorskih pravic), skupni tehnični službi (know how), poenotenju storitev, skratka v doseganju ekonomije obsega. Pozitivni učinki združitve za družbo CATV MS se pričakujejo predvsem na področju vlaganj v omrežje in glavno postajo v smislu obnove in izboljšanja sprejema signala ter uvedbe kabelskega interneta. Pričakuje se tudi zmanjšanje stroškov razvoja in raziskav zaradi skupnega vlaganja v razvoj novih storitev za uporabnike. Družba CATV MS bo po prevzemu ostala samostojna pravna oseba, ki bo z združitvijo pridobila znanje in know-how družbe Telemach ter skupin UPC ter UGC.

II. PODREJENOST ZPOmK

A Koncentracija

11. Družba Telemach namerava pridobiti večinski lastniški delež v družbi CATV MS in s tem neposredni nadzor nad družbo CATV MS. Slednje bi pomenilo koncentracijo v smislu določb druge alineje 2. odstavka 11. člena ZPOmK. Telemach bo nad družbo CATV MS in njenim omrežjem izvajal odločujoči vpliv.

B Preseganje pragov po 1. odstavku 12. člena ZPOmK

12. Ekonomski pogoj, ki določa, kdaj morajo udeleženci koncentracije transakcijo priglasiti Uradu, je izražen v 1. odstavku 12. člena ZPOmK. To je potrebno, če je skupni letni promet v transakciji udeleženih podjetij ali z njimi kako drugače povezanih podjetij v posameznem od zadnjih dveh let

¹ Direktiva 2002/21/EC Evropskega parlamenta in Sveta o elektronskih komunikacijskih omrežjih in storitvah; Direktiva 2002/20/EC EP in Sveta o zagotavljanju elektronskih komunikacijskih omrežjih in izvajanju elektronskih komunikacijskih storitev; Direktiva 2002/19/EC EP in Sveta o dostopu do elektronskih komunikacijskih omrežij in pripadajočih naprav ter o medomrežnem povezovanju; Direktiva 2002/22/EC EP in Sveta o pravicah uporabnikov glede elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev, s katerimi je usklajen Zakon o elektronskih komunikacijah (Ur. list RS, št. 43/04; v nadaljevanju: ZEKom).

na slovenskem trgu pred obdavčitvijo presešel 8 milijard tolarjev ali če so v transakciji udeležena podjetja ali z njimi kako drugače povezana podjetja skupaj ustvarila za več kot 40 odstotkov prodaj, nakupov ali drugih transakcij na znatnem delu slovenskega trga s proizvodi ali storitvami, ki so predmet transakcije, ali z njihovimi substituti.

13. Skupni letni promet družb Telemach in CATV MS ter z njima povezanih družb na slovenskem trgu pred obdavčitvijo v posameznem od zadnjih dveh let ni presešel v prvi alineji 1. odstavka 12. člena določenega praga 8 milijard tolarjev.
14. Ker prag letnega prometa ni presežen v vsakem od zadnjih dveh let, je moral Urad ugotavljati, ali je presežen prag tržnega deleža na znatnem delu slovenskega trga. ZPOmK ne določa pomena pojma znatni del slovenskega trga s proizvodi ali storitvami, niti ne določa meril za njegovo določitev. Pri določitvi obsega znatnega dela slovenskega trga s proizvodi in storitvami Urad ne upošteva le ožje geografske delitve slovenskega trga na posamezne regije, ampak poleg tega upošteva tudi druga merila, kot na primer razvitost trga, obseg prodaj in nakupov, število končnih uporabnikov proizvodov in storitev, možnost širitve obsega prodaj in nakupov ipd. Določitev pojma znatni del slovenskega trga je torej odvisna od različnih dejavnikov in je lahko od primera do primera različna. Nikakor pa je ni mogoče enačiti s pojmom upoštevni geografski trg, ki se vedno določa posebej za vsak upoštevni proizvodni oziroma storitveni trg, katerega določitev pogojujejo dejavniki, ki predstavljajo konkurenčni pritisk na izdelek oziroma storitev, ki se trži na določenem območju (zamenljivost na strani ponudbe, zamenljivost na strani povpraševanja in potencialna konkurenca). Upoštevni geografski trg je lahko širši ali ožji od znatnega dela slovenskega trga s proizvodi ali storitvami. Namen uvrstitve merila znatnega dela slovenskega trga v 12. člen ZPOmK je izključitev obveznosti priglasitve koncentracij, ki imajo na nacionalno ekonomijo domnevno zanemarljiv vpliv.
15. Za nastanek obveznosti priglasitve zadostuje, da udeležena podjetja presežejo prag iz druge alineje 1. odstavka 12. člena zgolj na enem od upoštevni trgov. Urad je že v predhodnih koncentracijah ugotovil, predstavlja trg prenosa radijskih in televizijskih signalov preko kabelsko komunikacijskega omrežja končnim uporabnikom na območju Ljubljane s širšo okolico in Gorenjske znatni del slovenskega trga². Udeležena podjetja že zaradi narave storitev, kot edini ponudnik storitve prenosa radijskih in televizijskih signalov na določenem kabelsko komunikacijskem sistemu, presegajo prag 40-odstotnega deleža upoštevne trga na znatnem delu slovenskega trga s proizvodi in storitvami, določenega v drugi alineji prvega odstavka 12. člena. Nameravana koncentracija je podrejena določbam ZPOmK.
16. Ne glede na določbe prvega odstavka 12. člena ZPOmK (ekonomska merila za nastanek obveznosti priglasitve) in ne glede na določitev obsega znatnega dela slovenskega trga s proizvodi in storitvami, bi lahko Urad vseeno presojal skladnost koncentracije s pravili konkurence. Citirani prvi odstavek 12. člena ZPOmK namreč določa zgolj, katere koncentracije je treba Uradu priglasiti. 11. člen ZPOmK pa prepoveduje koncentracije, ki povečujejo moč enega ali več podjetij, posamično ali skupno, pri tem pa bistveno zmanjšujejo ali onemogočajo učinkovito konkurenco na upoštevni trgu. Določbe 11. člena ZPOmK se nanašajo na vse transakcije, ki v smislu določb ZPOmK predstavljajo koncentracijo, in ne samo na tiste, ki presegajo ekonomska pragova iz prvega odstavka 12. člena ZPOmK.

² Odločba koncentracije Telemach in KKS Preddvor, št. 3071-41/03-7, ter predhodne odločbe.

III. SKLADNOST S PRAVILI KONKURENCE

17. Urad je presojal nameravano koncentracijo na trgu dostopa alternativnih operaterjev do kabelsko komunikacijskega omrežja družbe Telemach, trgu prenosa radijskih in televizijskih programov preko kabelsko komunikacijskega omrežja in trgu zagotavljanja internetnih storitev preko kabelsko komunikacijskega omrežja na ožje opredeljenih geografskih trgih, ki jih predstavljajo ločena kabelsko komunikacijska omrežja družbe Telemach. Pri presoji učinkov nameravane koncentracije na trgu komunikacijskih storitev je Urad upošteval tudi možnost širše opredelitve tako upoštevnega storitvenega kot upoštevnege geografskega trga.
18. Področje elektronskih komunikacij je podvrženo predhodnemu (ex-ante) reguliranju z namenom zagotavljanja učinkovite konkurence. Tako Agencija v skladu s 4. odstavkom 120. člena Zakona o elektronskih komunikacijah (Ur. list, št. 43/04; v nadaljevanju: ZEKom), kot neodvisni regulativni organ na področju elektronskih komunikacij, pospešuje učinkovito konkurenco pri zagotavljanju elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev ter povezanih zmogljivosti in storitev na način, da zagotovi, da uporabniki v celoti izkoristijo ugodnosti v smislu izbire, cene in kakovosti, da v sektorju elektronskih komunikacij ni izkrivljanja ali omejevanja konkurence, ter da spodbuja učinkovito vlaganje v infrastrukturo in podpira inovacije. Agencija opravlja predhodno (ex ante) regulacijo na trgu elektronskih komunikacij z namenom zagotavljanja trajne učinkovite konkurence na tem področju.

TRG DOSTOPA DO KABELSKO KOMUNIKACIJSKEGA OMREŽJA

19. 3. točka 3. člena ZEKom pravi, da elektronsko komunikacijsko omrežje tvorijo prenosni sistemi in, kjer je to primerno, komutacijska ali usmerjevalna oprema in drugi viri, ki omogočajo prenos signalov po vodnikih, z radijskimi valovi, po optičnih ali drugih elektromagnetnih sredstvih, vključno s satelitskimi omrežji, fiksni (vodovno in paketno komutirana, vključno z internetom) in mobilnimi prizemnimi omrežji, električnimi kabelskimi sistemi, če se uporabljajo za prenos signalov, omrežji za radijsko in televizijsko radiodifuzijo ter omrežji kabelske televizije, ne glede na vrsto prenesenih informacij. Pri tem 10. točka 3. člena ZEKom opredeljuje javno komunikacijsko omrežje kot elektronsko komunikacijsko omrežje, ki se uporablja v celoti ali predvsem za zagotavljanje javnih komunikacijskih storitev.
20. Po 2. točki 3. člena ZEKom je elektronska komunikacijska storitev storitev, ki se navadno izvaja za plačilo in je v celoti ali pretežno sestavljena iz prenosa signalov po elektronskih komunikacijskih omrežjih ter vključuje telekomunikacijske storitve in storitve prenosa po omrežjih, ki se uporabljajo za radiodifuzijo. 7. točka 3. člena ZEKom pravi, da je javna komunikacijska storitev javno dostopna elektronska komunikacijska storitev.
21. Po navedbah Agencije sta družbi Telemach in CATV MS operaterja v smislu 5. člena ZEKom, ki se nanaša na zagotavljanje javnega komunikacijskega omrežja oziroma izvajanje javnih komunikacijskih storitev.
22. Kabelski operaterji na območju RS upravljajo in zagotavljajo kabelsko komunikacijska omrežja, preko katerih (a) zagotavljajo elektronske komunikacijske storitve končnim uporabnikom, in sicer prenos radijskih in televizijskih signalov, internetne storitve in telefonske storitve, in (b) omogočajo alternativnim operaterjem, ki ne razpolagajo z lastnim omrežjem, dostop do kabelsko

komunikacijskega omrežja, preko katerega lahko alternativni operaterji sami ponujajo elektronske komunikacijske storitve končnim uporabnikom, ki so bodisi fizične bodisi pravne osebe.

23. Družba Telemach v prilogi navaja, da njeno omrežje pokriva celotno območje RS, zaradi česar bi naj bili upoštevni geografski trgi v nadaljevanju odločbe nacionalni. Svoje navedbe priglasiatelj utemeljuje z dejstvom, da je svoje kabelsko omrežje v zadnjih petih letih ves čas dograjeval in širil obseg obstoječih omrežnih območij ter preko optičnih zmogljivosti in pasovnih širin medsebojno povezal vsa omrežna območja. Urad ni sprejel take opredelitve geografskega trga, saj je iz priglasiateljevih priloženih dokumentov razvidno, da so preko optičnih kabelskih povezav, ki omogočajo hkratni prenos radijskih in televizijskih signalov ter podatkov (internet), v skupno Telemachovo omrežje vključena zgolj omrežja na območjih Gorenjske, Ljubljane z okolico ter Pivke, Klenika, Palčja in Jurišča, medtem ko so vsa druga omrežja (na področju Primorske, Dolenjske, Velenja in Pomurja) povezana zgolj preko pasovnih širin, ki omogočajo le prenos podatkov. Družba Telemach ima te pasovne širine zakupljene pri drugih ponudnikih dajanja omrežnih zmogljivosti v zakup (npr. elektro omrežje), zaradi česar je pri zakupu omejena glede na tehnične zmožnosti, razpoložljivosti teh kapacitet in števila operaterjev, s katerimi si pasovno širino deli, kar pa vpliva na kakovost internetnih storitev. Da bi Urad lahko opredelil nacionalni geografski trg, bi moralo biti celotno območje RS, tudi ruralna območja, pokrito s koaksialnimi in optičnimi kabli oziroma vsaj obstoječa kabelsko komunikacijska omrežja vseh kabelskih operaterjev medsebojno povezana na način, ki bi zagotavljal izvajanje kakovostnih komunikacijskih storitev.
24. Na podlagi podatkov, predloženih s strani priglasiatelja, in na podlagi do sedaj obravnavanih primerov s področja telekomunikacij, je Urad presojal nameravano koncentracijo glede na pokritost območja z omrežjem, obstoj regulativnih ovir in enake pogoje konkurence na naslednjih upoštevnihih geografskih trgih³:
- a) področje Gorenjske: družba Telemach je z omrežjem in signalom prisotna v Radovljici, Preddvoru, Trzinu, Kamni Gorici, Kropi, Bohinjski Bistrici, Bohinjski Beli, Bledu, Lescanu, Begunjah, Blejski Dobravi, Kočni, Podmežaklju, Hrušici, Mojstrani, Žirovnici, Mostah, Jesenicah, Dovjenu, Belci, Jasni, Gozd Martuljku, Kranjski Gori, Podkorenu, Ratečah;
 - b) področje Ljubljane z okolico: družba Telemach je z omrežjem in signalom prisotna v Ljubljani, Borovnici, Dobrovi, Gameljnah, Trzinu, Domžalah, Viru, Dobu, Komendi, Škofji Loki, Žireh, Litiji in Šmartnem. V Smledniku in Mengšu se nahaja tudi lokalna postaja, v Horjul in na Vrhniko pa Telemach dobavlja signal za kabelsko televizijo;
 - c) področje Primorske: družba Telemach je z omrežjem in signalom prisotna v Kopru, Sečoveljah, Šmarju, Portorožu, Luciji, Strunjanu, Izoli, Ankaranu, Piranu, Dekanih, Divači, Sežani, Senožečah, Pivki, Kleniku, Palčju, Jurišču. V G. Košani se nahaja tudi lokalna postaja;
 - d) področje Velenja z okolico: družba Telemach je z omrežjem in signalom prisotna v Velenju, Zavodnjem, Šoštanju, Lokovici, Šmartnem pri Paki, Gorenju, Braslovčah, Polzeli, Gomilskem. Tabor, Šentrupert in Prebold imajo tudi lokalno postajo, Ljubno, Juvanje, Radmirje in Okončina pa prejemajo signal za kabelsko televizijo;
 - e) področje Dolenjske: Telemachovo omrežje je prisotno v Novem mestu in širši okolici. Kočevje, Sodražica in Ribnica pa imajo tudi lokalno postajo;
 - f) področje Pomurja: Telemachovo omrežje je prisotno v delu Murske Sobote, Gornji Radgoni, Sp. Ščavnici, Tišini, lokalne postaje pa se nahajajo v Moščancih, Bogojini, Kobiljem, Dobrovniku, Turnišču, Odrancih, Črenšovcih, Lendavi, G. Bistrici, Kapci, V. Polani. Signal za kabelsko televizijo prejemajo tudi Pobrežje, Kidričevo in Videm pri Ptuj;
 - g) področje Pomurja: omrežje CATV MS je prisotno na območju mesta Murska Sobota z okoliškimi naselji, v Bakovcih, Krogu, Satahovcih, Černelavcih, Polani, Veščici, Kupšincih,

³ Odločba Urada št. 3072-14/02-62 (Medinet/Telekom Slovenije).

25. Tehnične značilnosti elektronskih komunikacijskih omrežij se razlikujejo, zaradi česar ni mogoče nuditi vseh elektronskih komunikacijskih storitev preko vseh omrežij. Ker kabelsko komunikacijska omrežja v slovenskem prostoru, glede na določitev trgov v nadaljevanju odločbe, predstavljajo neizogibni monopol za opravljanje storitev kabelske televizije in nudenja zahtevnejšega dostopa do interneta, predvsem zato, ker za omenjeni storitvi v tem trenutku še ne obstajajo popolni substituti, je Urad proučeval, kakšne so možnosti dostopa do kabelskega omrežja družb Telemach in CATV MS.
26. Omrežja družb Telemach in CATV MS se medsebojno ne prekrivajo, omrežja udeležencev koncentracije pa se tudi ne prekrivajo z omrežji drugih kabelskih operaterjev v slovenskem prostoru. Slednje pomeni, da končni uporabnik ne more zamenjati kabelskega operaterja v smislu priključitve na drugo kabelsko omrežje. Kadar kabelski operater, ki je lastnik in upravljavec kabelskega omrežja, hkrati preko kabelskega omrežja ponuja tudi storitve končnim uporabnikom, kar je značilno za RS, je pomembno, da imajo uporabniki na voljo ponudbo alternativnih operaterjev preko kabelskega omrežja, slednji pa možnost dostopa do tega omrežja. Operaterski dostop je toliko bolj pomemben, ker je podvajanje omrežij ekonomsko vprašljivo, kakor tudi omejeno z Zakonom o graditvi objektov ter Zakonom o urejanju prostora.
27. Na podlagi analize trga je Urad ugotovil, da so nekateri alternativni operaterji, ponudniki internetnih storitev, zaskrbljeni, da jim družba Telemach ne bo omogočala dostopa do kabelsko komunikacijskega omrežja in s tem dostopa do končnih uporabnikov, zaradi česar izražajo negotovost do zadevne koncentracije, kljub temu, da je do tega trenutka Telemach nudil dostop do omrežja naslednjim ponudnikom internetnih storitev: Medinetu, Siolu, Perftechu, Voljatelu, Arnesu in Metalingu.
28. Z novim regulativnim okvirom na področju elektronskih komunikacij je operaterski dostop v naprej zagotovljen na podlagi ZEKom-a. Po 24. točki 3. člena ZEKom operaterski dostop pomeni zagotovitev razpoložljivosti naprav oziroma storitev drugemu operaterju pod določenimi pogoji, bodisi na izključni ali neizključni podlagi, za zagotavljanje elektronskih komunikacijskih storitev. Med drugim zajema: dostop do omrežnih elementov in povezanih zmogljivosti, ki lahko vključuje tudi priključitev opreme s fiksnimi ali nefiksnimi sredstvi (zlasti to vključuje dostop do krajevne zanke ter naprav in storitev, ki so potrebne za zagotavljanje storitev prek krajevne zanke), dostop do fizične infrastrukture, vključno z zgradbami, kanali in drogovi, dostop do ustreznih sistemov programske opreme, vključno s sistemi za podporo obratovanja idr.
29. 8. člen ZEKom določa, da morajo operaterji javnih komunikacijskih omrežij, ki pridobijo pravico do postavitve zmogljivosti, zaradi racionalne rabe prostora graditi omrežja in naprave tako, da kar v največji meri omogočajo skupno uporabo obstoječih objektov komunikacijskega omrežja. Operaterji se morajo medsebojno dogovarjati o skupni uporabi takšnih zmogljivosti, pri čemer Agencija spodbuja pogodbeno urejanje omenjene skupne uporabe.
30. V skladu z 9. členom ZEKom imajo operaterji javnih komunikacijskih omrežij pravico in dolžnost, da se medsebojno pogajajo o operaterskem dostopu oziroma medomrežnem povezovanju. O tehničnih in komercialnih vprašanjih operaterskega dostopa se stranke dogovorijo same s pogodbo, ki ne sme biti v nasprotju z določbami ZEKom. Če ne pride do dogovora glede operaterskega dostopa, odloči na zahtevo ene izmed strank oziroma po uradni dolžnosti Agencija z odločbo, pri čemer uredi le tista vprašanja operaterskega dostopa, glede katerih ni mogoče doseči soglasja med strankami in ki niso v nasprotju z ZEKom. 9. člen ZEKom velja za operaterje,

ki nimajo pomembne tržne moči v smislu določil ZEKom. Če pa gre za operaterje s pomembno tržno močjo, pa Agencija operaterju z odločbo naloži obveznosti iz 23. in 24. člena ZEKom.

31. Po navedbah Agencije je družba Telemach operater v smislu 5. člena ZEKom, ki se nanaša na zagotavljanje javnega komunikacijskega omrežja oziroma izvajanje javnih komunikacijskih storitev, zato zanj veljajo določbe 8. in 9. člena ZEKom. Ob tem Agencija poudarja, da določila 8. in 9. člena ZEKom veljajo za vsa omrežja, ki zagotavljajo javne komunikacijske storitve, ne glede na to, ali so bila zgrajena z javnim ali zasebnim kapitalom. Posebna določila veljajo, kot rečeno, za operaterje s pomembno tržno močjo, od katerih lahko Agencija v skladu s 23. členom ZEKom zahteva, da objavijo vzorčno ponudbo za operatorski dostop. Agencija navaja, da v tem trenutku Telemach nima statusa operaterja s pomembno tržno močjo, zato zanj omenjeno določilo ne velja.
32. Na tem mestu je smiselno omeniti, da se obveznost dodelitve dostopa do omrežne infrastrukture sicer lahko utemelji kot sredstvo za povečanje konkurence, vendar pa morajo regulativni organi, glede na tehnično izvedljivost in zahtevo po ohranitvi celovitosti omrežja, uravnotežiti pravice lastnika infrastrukture do izkoriščanja svoje infrastrukture za lastne namene in pravice drugih ponudnikov storitev do dostopa do naprav, ki jih potrebujejo za opravljanje storitev. Če regulativni organ odredi obveznost dodelitve dostopa, ki kratkoročno poveča konkurenco, to ne sme zmanjšati spodbud za konkurente, da bi vlagali v alternativne naprave, ki bodo dolgoročno zagotavljale večjo konkurenco⁴.
33. Družba Telemach je v zadnjih letih konstantno nadgrajevala in širila svoje omrežje, saj namerava na trgu ponuditi dodatne TV storitve, kot so interaktivna televizija, video na zahtevo, pay per view in ponuditi še več plačljivih programov v digitalni obliki ter internetnih paketov po meri uporabnika, za kar je potrebno zmogljivo omrežje z dvosmerno komunikacijo. Z združevanjem kabelskih operaterjev in nadgrajevanjem omrežij, predvsem pa uvajanjem novih tehnologij, bodo potrošniki pridobili na kvaliteti in dodatni ponudbi storitev (selekcionirano storitev), vendar pa sedanja omrežja, predvsem pa manjši kabelski operaterji zaradi finančne nemoči, tega ne zagotavljajo. Komunikacijske storitve po meri uporabnika je možno zagotoviti le z uvajanjem novih tehnologij, za katere pa je nujna, kot že rečeno, povezava obstoječih sistemov, kar omogoča tudi racionalizacijo fiksnih stroškov in racionalno organizirane servisne mreže.
34. V skladu z novim ekonomskim pristopom proučevanja zlorabe prevladujočega položaja⁵, ki ga je za Komisijo EU (DG Competition) pripravila EAGCP (Economic Advisory Group for Competition Policy), se poudarja pomen potrošnika, in sicer, ali je potrošnik zaradi ekonomske moči ponudnika storitve utrpel kakršnokoli izgubo (povišanje cen, slabo kakovost storitve ipd.). Na podlagi novega pristopa je Komisija zadržana do poseganja na trg, v kolikor je ekonomska moč podjetja odraz nenehnega investiranja, inovativnosti, razvoja in rasti produktivnosti podjetja, še zlasti, če to prinaša večje koristi za potrošnika in dolgoročno spodbuja konkurenco na trgu. Družba Telemach je ves čas vlagala v razvoj novih tehnologij, nadgrajevala svoje omrežje v prevzetih družbah in pred kratkim (1. 9. 2005) ponudila nove internetne pakete, po nižjih cenah. Navedeno nakazuje, da se s prevzemi manjših kabelskih operaterjev cene storitev za uporabnika niso povečale, temveč so se kvečjemu zmanjšale, storitve pa izboljšale.
35. Na podlagi navedenega Urad zaključuje, da se družba Telemach, ki namerava s prevzemom CATV MS prevzeti v upravljanje tudi kabelsko komunikacijsko omrežje družbe CATV MS, ne more obnašati neodvisno od alternativnih operaterjev in konkurence, saj je omejena z določili 8. in 9. člena ZEKom in na njuni osnovi z dolžnostjo pogodbenega dogovarjanja z operaterji, ki bi želeli

⁴ Direktiva 2002/19/ES EP in Sveta o dostopu do elektronskih komunikacijskih omrežij.

⁵ Report by the EAGCP: An economic approach to Article 82, julij 2005; dostopno na spletni strani DG Competition.

dostop do omrežja. To pomeni, da družba Telemach po izvedeni koncentraciji z družbo CATV MS ne bo imela možnosti enostranskega oviranja učinkovite konkurence na trgu dostopa do kabelsko komunikacijskega omrežja.

TRG PRENOSA RADIJSKIH IN TELEVIZIJSKIH SIGNALOV PREKO KABELSKEGA OMREŽJA

Udeleženci koncentracije

36. Kabelski operaterji zagotavljajo končnim uporabnikom sprejem radijskih in televizijskih programov. Po navedbah priglasitelja je prenos radijskih in televizijskih programov končnemu uporabniku preko tehnologije ADSL⁶, ki je zasnovana na omrežju družbe Telekom Slovenije, zgrajenem iz posukanih bakrenih parov, popolnoma zamenljiva s prenosom televizijskih signalov po kabelskem omrežju, zgrajenem v večini iz koaksialnih kablov. Na podlagi teh navedb je Telemach opredelil trg prenosa radijskih in televizijskih signalov z vidika cene, kakovosti in lastnosti kot enotni trg, ne glede na tehnologijo prenosa. Priglasitelj tudi poudarja, da ima uporabnik na vseh področjih, kjer ponuja TV storitve Telemach, možnost izbire, saj ima na voljo ponudbo storitve SIOL TV (ADSL TV) Telekom Slovenije oziroma njegove hčerinske družbe Siol, ki je v celoti primerljiva s ponudbo družbe Telemach ter razpoložljiva na celotnem območju RS. Na podlagi navedenega je Telemach opredelil nacionalni upoštevni geografski trg.
37. Nadalje priglasitelj navaja, da si uporabnik lahko zagotovi sprejem radijskih in televizijskih signalov tudi preko zemeljskih oddajnikov in satelitskih oddajnikov. Urad je že v predhodnih odločitvah preveril zamenljivost sprejema radijskih in televizijskih signalov preko zemeljskih anten oziroma satelitskih naprav na eni strani in preko kabelskega omrežja na drugi strani in ugotovil, da z vidika uporabnika nista primerljiva⁷. Urad te ugotovitve ne spreminja, ker odraža trenutno dejansko stanje.

Urad

38. Urad je preveril možnost zamenljivosti prenosa radijskih in televizijskih signalov preko kabelskega omrežja in ADSL tehnologije z vidika cene, tehničnih lastnosti in kakovosti storitev ter ugotovil, da obe obliki prenosa nista popolna substituta, vendar pa izrazit razvoj na področju elektronskih komunikacij, še posebej prodor novih tehnologij in storitev, kakršna je tudi ADSL TV oz. IPTV družbe Siol, zagotovo predstavlja konkurenčni pritisk na Telemach in CATV MS ter ostale kabelske operaterje, ki preko lastnih kabelskih omrežij, na lokalnih geografskih trgih, ponujajo kabelsko TV. Navedeno pomeni, da se noben kabelski operater znotraj svojega omrežja ne more obnašati povsem neodvisno zaradi vse močnejših konkurenčnih pritiskov s strani novih tehnologij, kljub temu, da ima v RS vsak kabelski operater na svojem geografskem trgu, ki je opredeljen z omrežjem, 100 % tržni delež.
39. Kabelsko komunikacijska omrežja imajo veliko prenosno kapaciteto, saj kot prenosni medij uporabljajo koaksialne kable, optične kable ali kombinacijo obeh: po koaksialnem ali optičnem kablu, ki je priključen preko priključka na optični vod ali na vozlišče, se prenašajo radijski in televizijski signali od glavne razdelilne postaje, ki sprejema TV programe preko satelita, do objekta naročnika (hiša, blok). Vodi morajo na določenih razdaljah imeti ojačevalce, ki kompenzirajo slabljenje vodov in zagotavljajo posameznim naročnikom predpisano raven signala. Tak sistem

⁶ ADSL oz. asimetrična naročniška linija - tehnologija, ki običajne telefonske linije pretvori v vode za širokopasovni dostop do interneta oz. v visoko hitrostno digitalno povezavo (Odločba št. 3072/14/02-62; Medinet/Telekom Slovenije).

⁷ Odločba Urada št. 3071-41/03-7, Telemach/KKS Preddvor, in predhodne odločitve.

zagotavlja dovolj pasovne širine, pomanjkljivost pri večini manjših operaterjev je ta, da komunikacija poteka le v eno smer, zato brez nadgradnje sistema dvosmerna komunikacija ni mogoča.

40. Prenosna hitrost za prenos kodirane in zgoščene TV slike preko IP omrežja je 4 Mbit/s. Pod predpostavko, da ima naročnik naročniški paket za dostop do interneta, ki mu omogoča prenos 1 Mbit/s, mu mora naročniška linija omogočati skupno prenosno hitrost v velikosti najmanj 5 Mbit/s, tj. 4 Mbit/s za IPTV in 1 Mbit/s za internet. Za kakovostni sprejem televizijskih programov je priporočljiva hitrost prenosa podatkov, ki naj bi jo naročniški vod zagotavljal, 6 Mbit/s. Bitna hitrost prenosa signalov pa je odvisna od več parametrov, in sicer od razmerja signal/šum na liniji, kakovosti posukanih bakrenih parov, dolžine kabla idr. Statistično gledano je možno zagotavljati hitrost 6 Mbit/s na naročniškem vodu dolžine samo 3-4 km od DSLAM⁸-a do naročnika.
41. Signal ADSL TV je dejanskim in potencialnim uporabnikom praktično povsem razpoložljiv na naslednjih lokacijah: Ljubljana s širšo okolico, Jesenice, Kranj, Koper. Na lokacijah Novo mesto, Divača, Pivka, Velenje in Murska Sobota, kjer se nahaja omrežje Telemacha, pa so kapacitete le delno razpoložljive, saj na določenih mestih še ni bil izkazan zadosten interes, ki pogojuje nadgraditev omrežja. Za posameznika je razpoložljivost signala odvisna v prvi vrsti od oddaljenosti od centrale oz. DSLAM-a⁹ (glede na fizično napeljavo), kar je v vsakem individualnem primeru potrebno izmeriti, kar pomeni, da je nemogoče z gotovostjo za celotni kraj, kjer je na voljo kabelska TV, na splošno trditi, da se lahko uporabniki preusmerijo na ADSL TV. Omejitve: predvsem pasovna širina, ki je omejena z oddaljenostjo od centrale, in tehnične zmožnosti same centrale.

Tabela: Tehnične lastnosti prenosa signalov preko kabelskega omrežja in ADSL tehnologije

LASTNOST	CATV (Telemach)	IPTV (Siol TV)	Opomba
MEDIJ	Optični/koaksialni kabli	Posukani bakreni par (tehnologija ADSL)	
PASOVNA ŠIRINA MEDIJA	Koaksialni kabel: 1000 MHz	1 MHz	
TV SLIKA	Analogna	Digitalna	
KANAL	8 MHz	4 Mbit/s	Standardni TV kanal (8 MHz) je možno uporabiti za prenos več digitaliziranih TV programov
RAZDALJA OD VOZLIŠČA oziroma DSLAM-a	Več 10 km	3-4 km (po nekaterih virih 1 km)	CATV: v primeru nezadostne jakosti signala se dodajo ojačevalci, s čimer se poveča razdalja med vozliščem in naročnikom. Omejitev je razmerje signal/šum, ki se slabša z razdaljo in številom ojačevalcev. Degradacija slike je postopna. IPTV: tehnologija ADSL ne predvideva uporabe aktivne

⁸ DSLAM – lokalni širokopasovni koncentrator, ki zbira promet, ki ga generirajo naročniki, priključeni na DSLAM preko ADSL ali optičnih povezav. Promet se iz DSLAM-a prenaša naprej v omrežje v naslednji DSLAM in od tam k naslovniku.

⁹ DSLAM-i se nahajajo v bližini Telekomovih central, zato lahko njihovo število uporabimo kot približek razpoložljivosti ADSL dostopa do interneta in ADSL TV (APEK). Dostopnost ADSL dostopa do interneta je omejena na lokacije, kjer Telekom Slovenije zagotavlja ustrezno opremo (DSLAM), oziroma na lokacije Telekomovih central, kjer se posamezni operater odloči za razvezo lokalne zanke in namesti lastno opremo.

			opreme na naročniškem vodu.
ŠTEVILO PROGRAMOV	Enako	Enako (ali več)	Odvisno od ponudbe, ne od tehnologije
ŠTEVILO TV SPREJEMNIKOV PRI ENEM NAROČNIKU	2+n Standardne pogodbe dovoljujejo 2 TV sprejemnika po naročniškem priključku. Razdalja med TV sprejemniki je reda 10 m. Enostavno povečevanje razdalje med sprejemniki (aktivna, standardna oprema)	1 Lahko bi se dodalo več TV sprejemnikov, ki bi bili povezani na nivoju kompozitnega signala, vendar je razdalja omejena na nekaj metrov.	
SPREMLJANJE RAZLIČNIH PROGRAMOV	Na (2+n) TV sprejemnikih se lahko spremljajo različni TV programi.	Tudi v primeru več TV sprejemnikov ni mogoče spremljanje različnih programov hkrati. Na vseh programih je isti program, s preklapljanjem na druge programe, se prekllop izvede na vseh sprejemnikih.	

Vir: APEK

42. V gornji Tabeli so razlike v tehničnih lastnostih kableske TV in ADSL TV očitne, čeprav sta v nekaterih lastnostih tudi primerljivi.
43. V skladu z Vzorčno ponudbo za razvezan dostop do krajevne zanke in skupno lokacijo družba Telekom Slovenije nudi skupno lokacijo na lokacijah glavnih delilnikov. Slednje pomeni, da je vsa na teh lokacijah teoretično možno postaviti DSLAM-e in zagotoviti naročnikom širokopasovni dostop do interneta, ki je pogoj za ADSL TV. Te lokacije so teoretično na voljo tudi drugim operaterjem, zato je lokacij, kjer je dejansko ali potencialno mogoče zagotoviti širokopasovni dostop do interneta še več¹⁰. Trenutno je na voljo že 420 lokacij, kar pomeni velik konkurenčni pritisk na ponudnike kableske TV.
44. Ne glede na to, da ADSL TV predstavlja močno potencialno konkurenco kableski TV, je treba upoštevati dejstvo, da stroški preusmeritve na ADSL TV, s katerimi bi se uporabnik soočil, niso nepomembni (stroški preusmeritve se nahajajo v Tabeli: Primerjava različnih tipov širokopasovnih povezav, na naslednji strani). Slednje dokazuje tudi spodnja Tabela, iz katere izhaja, da v danem trenutku naročniki na ADSL TV močno zaostajajo za naročniki na kablesko TV, kar je pokazatelj nezamenljivosti obravnavanih storitev preko različnih tehnologij.

Tabela: Število priključkov na kablesko TV in ADSL TV (podatki za I. 2005)

	1. pol. 2005
Telemach	106.366
CATV Murska Sobota	4.697
VSI PRIKLJUČKI NA CATV	288.434
SIOL TV	2.500 – 4.500

Vir: APEK, analiza trga

45. Na podlagi gornjih utemeljitev in podatkov Urad zaključuje, da v tem trenutku prenos radijskih in televizijskih signalov preko kableskega omrežja in ADSL tehnologije nista zamenljiva do te mere,

¹⁰Vir: <http://www.telekom.si/res/ruo020905objava.pdf> in http://telekom.si/res/fl_centrale.pdf.

da bi lahko opredeliliupoštevni storitveni in geografski trg širše.

TRG STORITEV DOSTOPA DO INTERNETA PREKO KABELSKEGA OMREŽJA

46. Internet lahko opišemo kot globalno omrežje, ki ga tvorijo med seboj povezana omrežja računalnikov. Glavna značilnost interneta je sposobnost komuniciranja, ki omogoča zbiranje, razširjanje in izmenjavo informacij med vsemi uporabniki, ki so priključeni na internet. Končni uporabnik si zagotovi dostop do internet storitev preko ponudnika internet storitev. Fizično povezavo za dostop do interneta si končni uporabnik najpogosteje zagotovi preko telefonskega omrežja ali preko kableskega omrežja. Čeprav je možno vsa omrežja uporabiti za isti namen, se dostop do interneta preko posameznih omrežij razlikuje predvsem z vidika tehničnih zmožnosti hitrosti prenosa podatkov.

Udeleženci koncentracije

47. Priglasitelj navaja, da sta širokopasovni¹¹ kabelski in ADSL dostop do interneta za končnega uporabnika zamenljiva, zaradi česar naj bi bilupoštevni geografski trg nacionalen. Dalje priglasitelj poudarja možnost zamenljivosti dostopa do interneta preko mobilnih komunikacijskih omrežij, z GPRS (omogoča stalno zvezo in kratek čas dostopa, zaračuna se le količina prenesenih podatkov) in UMTS tehnologijami (večja hitrost prenosa podatkov ter možnost videotelefoniije), optičnih omrežij, WLAN omrežij (omogočajo brezžično komunikacijo), satelitskih in elektro omrežij z dostopom preko kabelskih omrežij. Navedene tehnologije po podatkih Urada še niso v uporabi v takem razmahu, da bi jih lahko šteli za zamenljive, nekatere so šele v fazi testiranja, zaradi česar jih Urad ni upošteval pri presoji obravnavane koncentracije, vsekakor pa že pomenijo določen konkurenčni pritisk na ponudnike tovrstnih storitev.

Urad

48. Urad je upošteval predhodno sprejete odločitve, da klicni dostop do interneta ni zamenljiv z ADSL dostopom do interneta (oz. širokopasovnim, hitrim, dostopom do interneta). V tem smislu je Urad preverjal možnost uporabe različnih tipov širokopasovnih povezav za dostop do interneta.

Tabela: Primerjava različnih tipov širokopasovnih povezav

	KABEL (Telemach)	ADSL (SiOL)	WiMax	OPTIKA
Mesečna naročnina – internet (1Mbit/s)	6.990 SIT (predpogoj – CATV priključek)	7.200 SIT (predpogoj – PSTN priključek)	Storitev še ni na trgu	Storitev še ni na trgu
Mesečna naročnina - TV	3.649 – 3.899 SIT (blok – hiša)	3.500 SIT (Siol TV) + naročnina na PSTN priključek + ADSL naročnina	Storitev še ni na trgu	Storitev še ni na trgu
Priključnina na TV	88.200 SIT (stavba z 1-2 stanovanji) in manj v primeru stavbe z več stanovanji; priglasitelj navaja, da je v primeru	Širokopasovni priključek ADSL (samostojna vzpostavitev 14.160, osnovna 21.360, polna 28.160 SIT) + komunikacijska oprema	/	/

¹¹ Pasovna širina se nanaša na fizične lastnosti elektronskega komunikacijskega omrežja, in sicer na sposobnost hitrosti prenosa podatkov; na nalognih sistemih se pasovna širina meri s frekvenco (v hertzih), na digitalnih sistemih pa v številu binarnih bitov na sekundo.

	sklenitve naročniškega razmerja za paket CATV in internet priključnina subvencionirana	(29.400 SIT) + TV komunikator (33.000 SIT) oz. subvencionirane cene, če se naročniško razmerje za ADSL priključek sklene za 24 mesecev		
Število programov	63	110	/	/
Zmogljivosti	Povezava je omejena na en MAC naslov	Neomejen prikllop poljubnega števila računalnikov/naprav	Domet signala cca. 30 km	Zmogljivosti / pogoji še niso znani
Hitrost prenosa	do 6 Mbit/s	do 8 Mbit/s	do 70 Mbit/s	100 Mbit/s – 1 Gbit/s
Omejitve uporabe	Razpoložljivost s kabelsko infrastrukturo; nihanje hitrosti na strani uporabnika	Oddaljenost od central; Občasne motnje na določenih programih	Je šele v začetni fazi delovanja. Pridobitev dovoljenj za postavitev baznih postaj, morebitno sevanje, motnje drugih signalov, domet signala, moteči faktorji pri prenosu, draga oprema na strani uporabnika, zaenkrat ni govora o TV storitvah	Je šele v fazi izgradnje omrežja v Kranju in priprav v Ljubljani. Draga vzpostavitev infrastrukture, draga oprema na strani uporabnika

Vir: Podatki na podlagi analize trga in trenutno veljavni ceniki, dostopni na spletnih straneh operaterjev, vse cene z DDV.

49. Zamenljivost širokopasovnega interneta preko različnih tehnologij je odvisna od razpoložljivosti posamezne vrste tehnologije na lokaciji uporabnika oziroma stroškov, povezanih z zagotovitvijo posamezne vrste tehnologije. Samo v primeru, da ima posameznik na svoji lokaciji zagotovljeni obe tehnologiji, pri čemer pa bi bili stroški zamenjave oziroma prehoda na drugo tehnologijo minimalni, kar iz gornje Tabele ne izhaja, bi lahko govorili o popolni zamenljivosti med dostopom do interneta preko ADSL in preko kablanskega omrežja.
50. Za dostop do interneta je potrebna dvosmerna povezava med strežnikom v glavni postaji in naročniki, zaradi česar je potrebna nadgradnja kablanskega omrežja: potreben je še en optični vod in dvosmerni ojačevalci z ustreznimi filtri, ki omogočajo povratno smer za internet. Glavna omejitev pri kablanskem dostopu je število naročnikov, ki si na eni veji kablanskega sistema delijo pasovno širino, ki je sicer večja kot jo ima posukani bakreni par pri ADSL. Pri ADSL si prenosni dostopovni medij uporabniki sicer ne delijo, vendar pa je ob zahtevi, da je razmerje signal/šum v standardnih mejah, ter glede na pasovno širino medija 1 MHz, glavna omejitev te tehnologije maksimalna razdalja 5-6 km med DSLAM-om in naročnikom, ki še zagotavlja kakovostni prenos podatkov.
51. Telekom Slovenije je 5. septembra 2005 razvezal ISDN in ADSL ter v svoj prvi Partnerski program povabil ponudnike internetnih storitev (Perftech, Medinet, Voljatel, Siol), s čimer bo pomembno vplival na hitrejši razvoj širokopasovnega dostopa do interneta na območju RS¹². Z razvezo ISDN in ADSL ter dodatnimi lokacijami (priklonimi točkami) je Telekom Slovenije omogočil 400.000 novih trženjskih priložnosti za širokopasovni dostop do interneta. V prvem tednu razveze so tako v Telekomu Slovenije priključili več kot 3.000 novih uporabnikov ADSL-a, do konca leta pa pričakujejo, da bodo pokrili 95 % Slovenije z ADSL priključki.

¹² Vir: <http://www.telekom.si> : Telekom Slovenije odpira nove tržne priložnosti za ADSL (14.9.2005).

52. Cenovno je ADSL internet ponudnikov internetnih storitev primerljiv s cenami kablanskega interneta družbe Telemach. Mesečna naročnina za prenos podatkov s hitrostjo 1024/256 kbit/s za fizične osebe stane pri Medinetu 7.790 SIT, Perftechu 7.680 SIT, Voljatelju 6.990 SIT in Siolu 7.200 SIT (modri ADSL). Primerljiv naročniški paket Telemacha za fizične osebe s hitrostjo 1536/384 kbit/s stane 6.990 SIT. Naročniški paket za fizične osebe s hitrostjo 512/128 kbit/s (hitrost prenosa k/od uporabnika v kilobitih na sekundo) stane pri Medinetu 6.590 SIT, pri Perftechu 6.288 SIT in Voljatelju 6.290 SIT. Primerljiva ponudba Telemacha (256/128 kbit/s) stane 4.990 SIT¹³. Navedeno vsekakor kaže na močno potencialno konkurenco, kar je razvidno tudi iz spodnje tabele.

Tabela: Število priključkov na kablanski internet in internet preko ADSL

	31. 12. 2003	31. 12. 2004	1.pol. 2005
Telemach	4.700	8.109	17.224
Kabelski modemi skupaj ^a	27.434	35.551	53.742 ^b
ADSL priključki ^c	36.958 (APEK) 38.330 (Telekom)	73.727 (APEK) 76.541 (Telekom)	100.000 (mediji)

^a 15 največjih ponudnikov kablanskega interneta; podatki vključujejo tudi Arnes (nekomercialni ponudnik); CATV MS v času priglavitve še ni ponujal interneta.

^b Število vseh naročnikov na kablanski internet je bilo na dan 1. 7. 2005 59.139.

^c Podatek APEK-a, Telekom Slovenije (Letno poročilo 2004) in medijev.

Vir: APEK, Letno poročilo Telekom Slovenije za leto 2004, podatki iz analize trga, mediji.

53. Kljub pomembnim argumentom v prid zamenljivosti kablanskega in ADSL dostopa do interneta, Urad ni mogel opredeliti enotnega trga storitev širokopasovnega dostopa do interneta na območju RS zaradi stroškov zamenjave ponudnika, s katerimi bi se soočil končni uporabnik (stroški so navedeni v Tabeli: Primerjava različnih tipov širokopasovnih povezav). Nakup storitve kablanskega interneta je pogojen s sklenitvijo naročniškega razmerja za kablasko televizijo, na drugi strani pa je nakup storitve interneta preko ADSL pogojen s sklenitvijo naročniškega razmerja za telefonski priključek. Če ju primerjamo, moramo opazovati stroške, ki v celoti nastanejo posamezniku, če se odloči za eno ali drugo obliko. Čeprav so stroški primerljivi, pa za posameznika niso nepomembni in predstavljajo glavno oviro za zamenjavo ponudnika. V primeru subvencioniranih naprav so cene sicer zgolj simbolične, vendar uporabnik sklene naročniško razmerje za dobo 2 let (24 mesecev). Po izteku pogodbene vezave, na podlagi katere je priključitev in oprema subvencionirana, velja enomesečni odpovedni rok. Vendar, če uporabnik prekine naročniško razmerje pred iztekom pogodbene vezave, plača pogodbeno kazen, ki predstavlja dejanske stroške priključitve oz. sorazmerni delež do izteka pogodbene vezave. Slednje pomeni, da je končni uporabnik omejen pri zamenjavi ponudnika širokopasovnega dostopa do interneta, zaradi kablaski in ADSL dostop do interneta, v danem trenutku, nista substituta.

IV. ZAKLJUČEK

54. Z določilom o dolžnosti pogajanja in sklepanja pogodb o operaterskem dostopu je slovenski zakonodajalec implementiral eno izmed številnih zavez, ki izhajajo iz novega regulativnega okvira na področju elektronskih komunikacij v EU. Le-ta je s 1. majem 2005 oziroma s pristopom Slovenije kot polnopravne članice k EU postal zavezujoč tudi za Slovenijo. Konkretna dolžnost operaterjev je urejena v 5. členu Direktive o dostopu (Direktiva 2002/19/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7.3.2002 o dostopu do elektronskih komunikacijskih omrežij in pripadajočih naprav ter o njihovem medomrežnem povezovanju). V RS je nacionalni regulator na

¹³ Delo, 16.9.2005, Telekom zakopal bojne sekire; Cenik družbe Telemach, od 1. 9. 2005, in spletne strani operaterjev.

področju elektronskih komunikacij (APEK) tisti, ki odloča v sporih glede operatorskega dostopa oziroma določa obveznost operatorskega dostopa posameznim operaterjem, pri čemer pospešuje učinkovitost, trajnostno konkurenco in največje možne koristi za končne uporabnike.

55. Zaradi hitrega tehnološkega razvoja na področju elektronskih komunikacij je pričakovati razvoj novih tehnologij in aplikacij, ki bodo zahtevale še večje pasovne širine, kot jih v tem trenutku zagotavljata kabelsko omrežje in ADSL tehnologija. Prihajajo nadgradnje ADSL tehnologije, ki so še zmogljivejše – ADSL2+ in VDSL. Pričakuje se razvoj digitalnih TV postaj, ki bodo na voljo preko navadnega antenskega sistema, ter razvoj digitalne satelitske televizije, ki bo dosegljiva povsod. Zaradi večje odprtosti antenskih sistemov, večje izbire vsebin in interaktivnosti, bodo nove tehnologije spodbudile zanimanje uporabnikov in posledično dolgoročno učinkovito konkurenco.
56. V skladu z gornjimi navedbami Urad zaključuje, da nameravana koncentracija med družbama Telemach in CATV MS, ne bo povzročila omejevanja in izkrivljanja učinkovite konkurence na trgu dostopa do kabelsko komunikacijskega omrežja, trgu prenosa radijskih in televizijskih signalov preko kabelskega omrežja in trgu storitev dostopa do interneta preko kabelskega omrežja. Pravkar navedeno pa ne izključuje možnosti Urada, da v skladu z 10. členom ZPOmK prične postopek ugotavljanja zlorabe prevladujočega položaja, v kolikor bi ugotovil, da je družba Telemach z odvisnimi družbami s svojim ravnanjem na območju kabelsko komunikacijskih omrežij, ki so v njeni lasti, in predstavljajo neizogibni monopol, zlorabila prevladujoč položaj.

PRAVNI POUK:

Zoper to odločbo je mogoče vložiti tožbo v upravnem sporu pri Upravnem sodišču, oddelek v Ljubljani, Tržaška cesta 68a, v roku trideset (30) dni od dneva vročitve odločbe. Tožba se v dveh izvodih vloži pri sodišču ali pa se pošlje po pošti. Tožba se lahko da tudi na zapisnik pri pristojnem sodišču. Šteje se, da je bila tožba vložena pri sodišču tisti dan, ko je bila priporočeno oddana na pošto ali ko je bila dana na zapisnik.

Andrej Plahutnik
DIREKTOR

Vročiti:

- arhiv, tu;
- Telemach, družba za komunikacijske storitve, d.o.o., Cesta Ljubljanske brigade 21, Ljubljana;
- CATV – kabelsko prenosni sistemi Murska Sobota, d.d., Štefana Kovača 13, Murska Sobota.